

Gekapt woud en verspild water: niet écht milieubewust

Vier redenen waarom een te ambitieus biobrandstofprogramma van de regering meer kwaad dan goed zou doen

► De huidige generatie biobrandstoffen zorgt voor te veel problemen.

► Toch wil de overheid de verkoop van biobrandstof tot 2011 verdrievoudigen.

Door **GEERT BERGSM**
en **BETTINA KAMPMAN**

Eurocommissaris Stavros Dimas (Milieu) denkt dat de Europese doelen voor biobrandstof te hoog zijn gesteld (*nrc.next*, 15 januari). De EU wist bij invoering niet dat ontbossing en hoge voedselprijzen het gevolg zouden zijn van biobrandstof. Hij pleit ervoor het programma op een laag pitje te zetten totdat de tweede generatie biobrandstoffen beschikbaar is.

Ook Nederland zou niet moeten doorgaan met het biobrandstofprogramma. Het zou meer kwaad dan goed doen. Het doel om in 2010 in diesel en benzine 5,75 procent biobrandstof bij te mengen, is achteraf gezien onverstandig.

Het klonk allemaal zo mooi: biodiesel uit koolzaad en bio-ethanol uit suikerbieten en graan. De Nederlandse overheid verplicht de oliemaatschappijen daarom steeds meer biobrandstof bij te mengen in benzine en diesel. Daarmee zouden we milieuvriendelijk kunnen autorijden.

Dat is een vergissing. De huidige biobrandstoffen zorgen voor stijgende prijzen voor graan en maïs, ze concurreren met voedsel, ze vergen veel (schaars) water, en de regenwouden van de Amazone en op Borneo worden gekapt om plaats te maken voor palmolieplantages, sojavelen en suikerriet. Dat alles terwijl de CO₂-winst van biobrandstof, het voordeel voor het klimaat, beperkt is en soms zelfs negatief uitvalt – zeker als je de gevolgen van ontbossing meeneemt.

Toch wil de overheid de verkoop van biobrandstof de komende drie jaar verdrievoudigen. In 2007 moest er 2 procent biobrandstof worden ingezet in benzine en diesel, dit jaar 3,25 procent, en in 2010 5,75 procent.

Deze toename leek enkele jaren geleden misschien goed, maar is met de kennis van nu niet meer te verant-

woorden. Wij pleiten er daarom voor af te zien van de doelstelling van 5,75 procent 'bijmenging' en het doel van 2007 (2 procent) voorlopig maar aan te houden. Dit voorkomt dat we onder het mom van klimaatbeleid verantwoordelijk zijn voor ontbossing en stijgende voedselprijzen.

Voorstanders van biobrandstof hebben hun argumenten om de toename van bijmenging door te zetten. We noemen er vier.

1 Ze zeggen dat zo de ontwikkeling wordt gesteund van de duurzame tweede generatie biobrandstoffen. Die generatie is er nog niet, maar er wordt aan gewerkt. Ze richt zich op chemisch kraken van afvalstoffen als stro en hout.

Die generatieterminologie is misleidend. Zeker bij biodiesel heeft de techniek van de tweede generatie niets te maken met de huidige biodiesel.

2 Het tweede argument is dat deze tweede generatie met een beetje steun de eerste generatie snel uit de markt zal dringen.

Helaas zeggen wetenschappers dat het nog zeker tot 2015 gaat duren eer tweede-generatiebiobrandstoffen tegen redelijke kosten toepasbaar zijn.

3 Derde argument zijn de duurzaamheidscriteria: als we de herkomst van biobrandstof gaan certificeren dan wordt de duurzaamheid van die 5,75 procent gegarandeerd. Daarover is onlangs een stevige motie in de Tweede Kamer aangenomen. Alleen duurzame biobrandstoffen mogen straks meetellen in de verplichting. Maar is het probleem hiermee opgelost? Het belangrijkste probleem is dat de mondiale concurrentie met voedsel, de ontbossing en de grote watervraag niet te vatten zijn in een certificeringssysteem.

Stel dat wij biodiesel betrekken uit keurig, in Europa geteeld, koolzaad. Dan moet de margarine-sector, die dit koolzaad nu gebruikt, ergens anders zijn grondstoffen vandaan halen en overstappen op palmolie: we gaan niet minder margarine eten als we op biodiesel gaan rijden. Dus, ook al gebruiken we duurzame Nederlandse of Duitse koolzaad voor onze biodiesel, indirect leidt het biodieselgebruik in

Europa toch tot ontbossing elders.

4 Het laatste argument dat wordt aangevoerd om toch te blijven vasthouden aan toename van biobrandstof is dat we anders onze klimaatdoelen niet zouden halen. Maar volgens ons is de CO₂-besparing van biobrandstoffen zeer onzeker. Inclusief de indirecte effecten die we net beschreven hebben, variëren de gevolgen voor de broeikasgasuitstoot tussen de 80 procent reductie en 100 procent toename van emissies ten opzichte van fossiel. In de ongunstigste gevallen zorgen biobrandstoffen dus voor twee keer zoveel uitstoot van broeikasgassen als fossiele diesel of benzine!

Bovendien zijn de huidige biobrandstoffen als klimaatmaatregel heel erg duur. De schattingen lopen uiteen van 200 euro tot 4.000 euro per ton vermeden CO₂. Ter vergelijking: windmolens kosten minder dan 100 euro per ton CO₂, zonnepiegelcentrales in Noord-Afrika rond de 50 euro per ton CO₂ en ook extra energiebesparing in de industrie en bij huishoudens is veel goedkoper.

Wacht dus met grootschalige invoering van biobrandstoffen totdat zeker is dat ze milieuvriendelijk worden geproduceerd. De eerste generatie biobrandstof doet meer kwaad dan goed. Onze milieu-euro's kunnen we beter in andere opties steken.

Geert Bergsma en Bettina Kampman werken bij milieudviesbureau CE Delft.

► Meer over biobrandstoffen via nrcnext.nl/mijnnext

► **Onze milieu-euro's kunnen we voorlopig beter in andere opties steken** ◀

Een CO₂-neutrale cyclus

- **Biobrandstoffen worden gewonnen uit levende planten**, zoals raapolie uit koolzaad, palmolie uit de oliepalm en sojaolie uit soja. Biobrandstoffen staan tegenover fossiele brandstoffen zoals olie en kolen.
- **Bij verbranding van fossiele brandstoffen komt CO₂ in de atmosfeer, van koolstof die vroeger diep in de aarde zat.** Hierdoor stijgt het CO₂-gehalte in de atmosfeer met het broeikaseffect en klimaatverandering als gevolg.
- Biobrandstoffen hebben dit effect niet. **Weliswaar komt bij verbranding ook CO₂ vrij, maar dat wordt het volgende teeltseizoen vastgelegd door nieuwe planten.**
- **Er is bij biobrandstoffen sprake van een cyclus die CO₂-neutraal is.** Dat is de reden waarom biobrandstof op één lijn wordt gesteld met wind- en zonne-energie.